

Bezuinigingen groen onderwijs

Eerlijk delen

55 miljoen euro minder voor groen onderwijs vanaf 2016. Dat staat in het regeerakkoord. De groene organisaties lopen de deur plat bij het ministerie, want ze vinden het niet eerlijk. “Het gaat niet alleen om extraatjes.”

“Het lijkt misschien ver van de docent af te staan, maar het gaat om grote bedragen”, zegt Marcel Kooijman, directeur van de AOC Raad. Voor Clusius College, een instelling met 1800 mbo-studenten, betekent alleen al de bezuiniging op praktijkleren een krimp van 10 procent op het totale budget. “We kunnen ons onderwijs dan niet meer op dezelfde manier inrichten”, zegt voorzitter van het College van Bestuur (CvB) Rien van Tilburg.

Lumpsum

Het is nog drie jaar tot 2016 en over de ingreep wordt nog gepraat. Op 24 januari verklaarde staatssecretaris van landbouw Sharon Dijksma naar aanleiding van Kamervragen dat “er (voor het groen onderwijs; red.) een gelijk speelveld moet ontstaan en blijven met de door OCW gefinancierde scholen. Er zou eigenlijk geen verschil moeten zijn tussen roc’s en aoc’s.” Hier ligt een groot punt van discussie. Volgens Bastiaan Pellikaan, voorzitter van het CvB van

Aeres Groep, zal zelfs een kleine korting op die 55 miljoen euro het groen onderwijs benadelen ten opzichte van OCW-scholen. Wat is het geval? Veel geld dat via deze zogenaamde Groene plus (zie kader) naar groen onderwijs gaat, krijgen OCW-scholen volgens Pellikaan gewoon via de lumpsum. Denk aan de bijdragen voor praktijkleren, maar ook voor onderwijsondersteuning en innovatie geldt dit. Kooijman denkt dat niet bijna alles, maar toch zeker enkele tientallen miljoenen in de lumpsum thuishoren. Tijdens het schrijven van dit artikel is de AOC Raad druk in gesprek over dit onderwerp met de ambtenaren van het ministerie van EZ.

Kosten

Ook al erkent het ministerie dat een groot deel van die 55 miljoen euro in de lumpsum hoort, dan blijft nog altijd een flink bedrag over om te bezuinigen. Op innovatie, ondersteuning, onderwijsontwikkeling, professionalisering, internationalisering, enzovoort. Allemaal heel belangrijk. Voor de leerling, de docent en voor de sector. Uiteindelijk is de Nederlandse groene sector de dupe: de voedselproductie en de groene leefomgeving dragen sterk bij aan nationale welvaart en welzijn. Van Tilburg: “Het zijn de sectoren met de kleinste leerlingenaantallen, dus met relatief duur onderwijs, en waarbinnen grote ontwikkelingen plaatsvinden. Als we dat onderwijs up to date willen houden en als we dat onderwijs voor leerlingen

GROENE PLUS

De Groene plus-middelen dienen twee doelen:

1. bevorderen van de kennisverspreiding en innovatie binnen het groen onderwijs;
2. de groen-onderwijsinstellingen faciliteren om zich te organiseren als regionaal kenniscentrum ten behoeve van bedrijven en organisaties binnen de sectoren agrofood en natuur.

binnen de regio's willen behouden, dan moeten we daarin investeren. Zo niet, dan kunnen wij de primaire sectoren niet meer bedienen en dan is de vraag wat nog het bestaansrecht is van groen onderwijs. We zijn dan niet meer onderscheidend genoeg.”

Ook het onderwijs zelf zal de dupe worden van het wegvallen van grote delen van de Groene plus-regeling. “Het heeft zeker effect op de samenwerking tussen het onderwijs en de spelers van de toekomstige arbeidsmarkt”, zegt Gerlinde van Vilsteren, directeur van de Groene Kennis Coöperatie. “Daar wordt het onderwijs niet beter en ook niet aantrekkelijker van.”

Als je de kennisintensieve en toonaangevende groene sector in leven wilt houden door voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten af te leveren, dan moet het groen onderwijs de ontwikkelingen in het bedrijfsleven bijhouden. Kennisnemen van de nieuwste innovaties gaat niet vanzelf, zegt Van Tilburg: “Dat kan door de rol die de Groene Kennis Coöperatie (GKC), Groen Kennisnet, het Ontwikkelcentrum en ook Silo (de maker van dit vakblad; red.) daarin spelen.”

Groen onderwijs voor de regio, voor de ontwikkelingen in de sector en voor de Nederlandse economie. Daarbij gaan de kosten voor de baten uit. Wat we nu winnen met de bezuinigingen, kan ons op lange termijn wel eens veel meer gaan kosten, denkt Kooijman.

Mensdagen

Men is het er in het algemeen over eens dat de bezuinigingen op de Groene plus grote negatieve gevolgen zullen hebben voor het groen onderwijs (zie kaders innovaties en leermiddelen). De hoop is dat het zal meevallen. De vraag is of er andere mogelijkheden zijn om te financieren. De staatssecretaris wil rond de zomer uitsluitsel geven over de definitieve beslissing. Scholen hebben dan nog tweeënhalf jaar de tijd om zich daarop voor te bereiden. Staatsecretaris Dijkzwa gaf een voorzet voor andere vormen van financiering: het vermarkten van groene kennis, oftewel kennis-export. Een goed idee, vinden Kooijman en Pellikaan, waar het groen onderwijs al heel actief in is. “Maar wat dat oplevert staat in geen verhouding tot de bezuiniging.” En is meer realistisch voor Wageningen en het hao dan voor aoc's. ►

INNOVATIES

De Groene Kennis Coöperatie (GKC) is bij uitstek de organisatie die innovaties aanjaagt en uitvent. Groen Kennisnet is het middel dat, steeds meer en niet alleen door het onderwijs, wordt gebruikt om kennis te verspreiden. Beide worden helemaal betaald vanuit de Groene plus. De GKC verricht onderzoeken en inventarisaties die aanleiding zijn voor vernieuwing en innovaties in het onderwijs. Vaak betreft dat de doelstellingen binnen de Human Capital Agenda of de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Bijvoorbeeld rond Leven Lang Leren in de voedingsindustrie of ondernemerschap in het onderwijs. Onderwijs, bedrijfsleven en organisaties pikken de resultaten uit deze onderzoeken op en formuleren op basis hiervan innovatieprojecten. Dat kunnen KIGO-projecten zijn. Zowel de GKC als de KIGO-projecten staan op de nominatie om wegbezuinigd te worden.

Richard Hondebrink, ambtenaar op het ministerie van EZ, vindt dat innovaties voortgezet moeten worden. Maar niet op basis van “een grote pot met geld waarop de instellingen dan hijgerig hun projecten insturen.” Hij ziet meer in vraaggestuurde innovatiegelden op basis van meerjarige prestatieafspraken. “Als een onderwijsinstelling een goed voorstel heeft waarin het zelf geld wil steken, en het lukt haar om daar het regionale bedrijfsleven en organisaties bij te betrekken die daar ook in willen investeren, dan heeft de overheid veel meer aanleiding om ervan uit te gaan, dat zo'n plan werkelijk resultaat oplevert. Dan kunnen we kijken of we daaraan willen bijdragen.” De financiering van innovatie zal, volgens Hondebrink, veel meer vraaggestuurd vanuit de regio en op basis van meerjarige prestatieafspraken verlopen dan nu het geval is.

Innovatief onderwijs bedient het groene bedrijfsleven en is aantrekkelijk voor leerlingen en studenten

Cofinanciering vanuit het bedrijfsleven dan? Bijvoorbeeld via de Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV)? “Misschien zou je daar een beetje kunnen weghalen,” zegt Pellikaan, “maar daar is het nu geen vetpot. En wij hebben toch vooral te maken met het midden- en kleinbedrijf. Je mag blij zijn als ze een goede stage bieden. Ook via de CIV’s mag je hooguit verwachten dat ze er wat mensdagen in steken.” Dan zijn er nationaal, internationaal en regionaal nog geldpotten, zegt GKC-directeur Van Vilsteren, bij andere ministeries en in Europa. Daarbij wordt overigens altijd een eigen inbreng vanuit het onderwijs als voor-

waarde gesteld. Dat budget moet een instelling dan wel hebben. Maar van Europees geld mag je niet te veel verwachten, vindt Pellikaan. “Misschien voor het hao, maar voor vmbo en mbo ligt het ingewikkeld. Soms is er een Leonardoproject. En de samenleving stelt steeds hogere eisen aan ons onderwijs en daar moeten we gewoon aan voldoen. Het vraagt veel tijd en professie om in te schrijven op Europese projecten.”

Dan heeft Van Vilsteren nog een laatste mogelijkheid. “Ook binnenshuis kijken hoe het efficiënter kan. Binnen de groene onderwijsorganisaties en binnen de scholen.” ■

LEERMIDDELEN

Het Ontwikkelcentrum draait voor ongeveer de helft op gelden vanuit de Groene plus. Moeten leerlingen in het groen onderwijs straks heel veel meer betalen voor hun leermiddelen dan nu het geval is? Wat directeur Wim Drost betreft niet. Hij ziet genoeg kansen. In de verspreiding

van nieuwe kennis en onder nieuwe doelgroepen. “We zitten in een omslag naar een groene economie en het groen onderwijs moet daar leidend in zijn.” Hij noemt als voorbeeld content over groen in de zorg. “Daar is grote behoefte aan en daarmee kun je meer doelgroepen bedienen.” Of hij denkt aan een project waarbij Wageningen University en andere kennisinstellingen samenwerken met ondernemers in de omgeving van Aalsmeer. De kennis die daar ontstaat, wil hij vermarkten, voor het onderwijs en voor het bedrijfsleven. “Contentontwikkeling wordt in de kern niet anders, maar het wordt breder en voor meer doelgroepen, zodat er ook meerdere bronnen zijn waarmee je dit kunt financieren.” Drost is optimistisch. AOC Raad-directeur Kooijman is huiverig. “Het groen onderwijs is voor educatieve uitgeverijen niet interessant, daarvoor zijn de oplagen te klein. Als het geld voor leermiddelenontwikkeling verdwijnt, dan loop je het risico dat scholen zelf gaan knutselen. Dat komt de kwaliteit van het onderwijs niet ten goede. Het leermiddel is erg sturend en bepalend voor de les. Mijns inziens kunnen we alleen goede leermiddelen voor het groen onderwijs maken als er geld van buiten bij komt. Ik denk niet dat het bedrijfsleven leermiddelen wil mee financieren, en de vraag is ook of je dat moet willen.”

Horen de leermiddelen van het Ontwikkelcentrum binnen de lumpsum of is het een extraatje voor het groen onderwijs?

Een substantieel deel van het Groene plus-geld hoort eigenlijk thuis in de lumpsum

GLOBALE BESTEDING GROENE PLUS EN PRAKTIJKLEREN 2012 IN EURO'S			
BOX 1			
Praktijkleren			
Buitengewoon Groen	600.000		
aoc's	8.500.000		
hogescholen	2.500.000		
Wageningen Universiteit	460.000		
Universiteit Utrecht	75.000		
excl. toevoeging BTW*	12.135.000		
BOX 1.1 (groene impulsmiddelen)		<i>Als de voorgenomen bezuinigingen op praktijkleren doorgaan, dan scheelt dat Clusius College ongeveer 10 procent van het budget</i>	
Kennisverspreiding			
aoc's	2.500.000		
hogescholen	2.500.000		
	5.000.000		
Professionalisering		BOX 5	
aoc's	600.000	Doorlopende subsidies	
hogescholen	600.000	Groene Kennis Coöperatie 1.500.000	
	1.200.000	Groen Kennisnet 2.500.000	
Internationalisering		Vakblad Groen Onderwijs 116.000	
aoc's	450.000	Ontwikkelcentrum 2.300.000	
hogescholen	450.000	6.416.000	
	900.000	BOX 6	
BOX 2		Internationale cursussen	
Praktijkleren primaire opleidingen		Wageningen Universiteit 840.000	
aoc's	4.000.000	Van Hall Larenstein 400.000	
hogescholen	1.000.000	Aeres Groep 2.300.000	
excl. toevoeging BTW	5.000.000	3.540.000	
BOX 3		Groene opleidingsschool	
Voorzieningen voor praktijkleren		Stoas Wageningen Vilentum 1.360.000	
aoc's		Hogeschool 1.360.000	
hogescholen		1.360.000	
Wageningen Universiteit		totaal boxen 1 t/m 6	
op aanvraag	4.440.000	48.139.000	
BOX 4		Thema's en vergoedingen op grond van de KIGO Regeling 2012	
Implementatie onderwijsbeleid		Kenniss en innovatie 2.500.000	
verbetering kwaliteit examens vmbo	1.173.000	Leven Lang Leren 2.000.000	
sectorplan aoc	750.000	Groene educatie 1.500.000	
Groen Proeven	775.000	Regionale transitie 1.000.000	
Kies Kleur in Groen - landelijk	900.000	Internationalisering 1.000.000	
Kies Kleur in Groen - op locatie	1.500.000	totaal	
relatie onderwijs - bedrijfsleven	500.000	8.000.000	
sectorplan groen hoger onderwijs	2.000.000	Bron: AOC Raad	
alumnibeleid	550.000	* EZ vergoedt tevens geheel (box 1) of gedeeltelijk (box 2) de BTW die instellingen moeten betalen bij het inkopen van Praktijkleren	
	8.148.000		

De bezuinigingen op de Groene plus zullen grote negatieve gevolgen hebben